

Ezekre való tekintettel arra kéri az elnököt, hogy azon esetben, ha nem volna esetleg az imént körülírt s (— . — . — . — . —) jelzéssel határolt terület megszerezhető, eszközölje ki, hogy a (— . . — . . —) jelzéssel befoglalt területen kívül, az azzal szemben lévő és (.....) jelzéssel határolt terület, még pedig lehetőleg négyszög alakban jelöltessék meg az erdészeti főcsoport kiállításának területéül.

A bizottság ezen javaslatához hozzájárulván, Vuk Gyula folytatólagos indítványára egyhangulag kimondja, hogy az erdészeti kiállítás legalább is 25 kataszteri holdnyi területe és egy feltétlenül külön állítandó díszes pavillon helyének a lehető legsürgősebben és véglegesen való kijelölése és még a folyó év őszén a bizottságnak rendelkezésére való bocsátása érdekében a szükséges lépések megtétesse.

A most nevezett indítványozónak azon javaslata továbbá, hogy a milleniumi kiállítás érdekében tartott csoport-bizottsági gyűlésen lefolyt tárgyalásokról szóló jegyzőkönyvek az országos erdészeti egyesület közlönyében közzé tétessenek, szintén egyhangulag elfogadtván, elnök a gyűlést azon hozzáadással felosztatja, hogy a bizottsági gyűlés határozatairól az egyes tagok írásban fognak értesítettetni.

Földi János s. k.,
b. jegyző.

Bedő Albert s. k.,
elnök.

Különfélék.

»A brassói kereskedelmi iparkamara jelentése, kerületének közgazdasági viszonyairól az 1892. évben« a kamara hatáskörébe tartozó Szeben-, Fogaras-, Nagy-Küküllő- és Brassó vármegyének erdőgazdasági viszonyairól nem kevésbé érdekes s figyelembe veendő adatokat tartalmaz, mint a melyek az »Erd. Lapok« f. évi V. füzetében a maros-vásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1892. évi jelentéséből közölve lettek.

Legtartalmasabb része a jelentésnek, az erdőgazdaság szempontjából véve, a »fakereskedés« czimü, a melyet a következő sorokban szószerint idézek.

«A faüzlet terén a kamarakerülethez tartozó vámhivatalok kimutatásai szerint 1892-ben az alább feltüntetett forgalom játszódott le. Kivitetett:

	Szerszámfa		Hordódonga	
	1892	1891	1892	1891
Romániába	28 714	736 q	5.440 q	5 121 q
	Kemény fűrészáru		Puha fűrészáru	
	1892	1891	1892	1891
Olaszországba	—	3 018 q	29.667 q	26.853 q
Görögországba	—	3.624 »	31.649 »	203 »
Törökországba	—	1.772 »	2.765 »	10.434 »
Bulgáriába	—	3.608 »	11.535 »	8.422 »
Franciaországba	—	1.667 »	—	13.421 »
Romániába	118 q	610 »	10.191 »	17.430 »
Összesen	118 q	14 299 q	85.807 q	76.763 q

A behozatal tételei a következők:

	1892	1891
Tüzelőfa	4.009 q	5.761 q
Szerszámfa	5.998 »	3.651 »

A m. királyi államvasutak reánk nézve tekintetbe jövő állomásain fel- és leadatott a következő mennyiségű fa:

	Feladatott		Leadatott	
	1892	1891	1892	1891
Hordódonga	50.397 q	23.739 q	16.053 q	? q
Épület s haszonfa	119.565 »	327.627 »	140.402 »	197.594 »
Vasuti talpfa	60.186 »	356.665 »	40.341 »	16.152 »
Tüzelőfa	299.056 »	281.558 »	175.584 »	144.044 »

A kamarakerülethez tartozó helyi érdekű vasutak állomásain következőkép alakult a faforgalom:

Brassó-háromszéki helyi érdekű vasutak:

	Feladatott		Leadatott	
	1892	1891	1892	1891
Épület- és haszonfa	5.907 q	4.121 q	2.033 q	400 q
Vasuti talpfa	—	70 »	350 »	260 »
Tüzelőfa	490 »	—	1.687 »	600 »

Nagy-Szeben-feleki és felek-fogarasi helyi érdekű vasut:

	Feladatott:	1892	Leadatott:
Épület- és haszonfa	1.472 q		1.595 q
Vasuti talpfa	—		2.290 »
Tüzelőfa	23.953 »		650 »

A brassó-háromszéki helyi érdekű vasutak tételeinél feltűnnek az alacsony számadatok, holott e helyt legalább is a tüzelőfa tételénél egészen más számokat várna az ember; ebből csak az tűnik ki, hogy a szállítási díjtételek a tengelyen való szállításhoz képest még mindig nagyon magasak. Kamaránk az 1892. évben melegen támogatta Brassó városának magas helyen benyújtott kérvényét, melyben a város, mely mint a zernesti s más vidékek erdőbirtokosa, megfelelő s használható díjtételek tekintetében nagyon is érdekelt fél, aállítás mérséklését kérelmezte; a helyzet azonban változatlan maradt.

Hogy a nagy-szeben-feleki és a felek-fogarasi helyi érdekű vasutak állomásainak faforgalmára vonatkozó statisztikai adatokat kellőkép méltányolhassuk, tekintetbe kell vennünk, hogy az előbbi vonal csak 1892. szeptember havában, a felek-fogarasi vonal pedig csak 1892. november havában adatott át az üzemnek.

A fentebb kimutatott kivitelt illetőleg megjegyzendő, hogy a fűrészárak legnagyobb része nem a brassói kamara-

kerületből származik, hanem a messze kiható s a kiviteli keletet nagy arányokban folytató gyulafalvi gőzfürész-vállalatra (Háromszék-megyében) vezetendő vissza. Ez a telep természetszerűen tetemesen emeli az áruforgalmat a brassó-háromszéki helyi érdekű vasutak háromszéki vonalán, annyi-
val is inkább, mert a puha faküldemények továbbítására — igen helyesen — nagyon mérsékelt díjtételek állnak fenn. Bizonyára helyén van, hogy a tüzelőfa kocsirakománya után Kovásznáról Brassóba 19 krajczár helyett 16·7 krt számítanak 100 kg. után, annál kevesbé láthatjuk be, miért nem mérsékeltetik a tüzelőfa díjtétele Zernest és Brassó között s. A távolságok ugy aránylanak egymáshoz, mint 61:28-hoz, a díjtétel ellenben 16·7 kr. — 10 kr., ellenében.

Az érdekelt üzletkörök 1892-ben is nagyon kevés adattal szolgáltak a faüzlet menetéről. Mindössze annyit vehetünk ki a jelentésekből, hogy a fűrészelt árun 1892-ben könnyen lehetett tudni s hogy a vágott tölgyfaáru árai alacsonyabbak voltak, mint a megelőző évben; ellenben a vágott fenyőáruéi valamivel magasabban állottak; igaz, hogy munkások és fuvarosok hiánya folytán a nyers anyag beszerzése is megdrágult. A segesvári vállalkozók a felől panaszkodnak, hogy a díjtételeknek a m. kir. államvasutak helyi díjszabásához kiadott I. pótlék következtében 1892. augusztus hó közepén beállott felemelése folytán a székely-udvarhely héjjasfalva-segesvári viszonylatban a faküldemények kocsirakományi szállítása 2 frttal megdrágult.

Egy oldalról a favásárlás nehézségei miatt panaszkodnak, a mennyiben nagyobb üzlet megkötése gyakran azon okból lehetetlen, mert a községeknek még nincs végleges üzemtervük, a mely községek pedig már rendelkeznek ily tervvel, gyakran nem kapják meg az engedélyt nagyobb üzlet megkötésére.

Azt is hangsúlyozzák, hogy nagyon sokáig tart, míg a jóváhagyott üzemterv keretében mozgó üzlet, a különböző illetékességek és hatóságok megjárása után végre engedélyeztetik.

A szász-sebesi m. kir. erdészeti hivatal az 1892. évben saját kerületében lefolyt termelésről s a nyert fatermékek értékesítéséről jelenti, hogy a Hunyad-, Szeben- és Alsó-Fehérmegyék területén fennálló nyolcz erdőgondnoksági kerületben előállítottak a következő fatermékek:

Tölgy- és egyéb épületfa	2.383	<i>m</i> ³
Fenyő törzsek s fenyő épületfa	41.034	»
Fenyőfa, papirgyártásra	7.000	»
Tüzelőfa	104.037	»
Szénfa	43.675	»
Szén	276.343	hektoliter.

A főfogyasztók az állami vashámorok Vajdahunyadon és Kudsiron, a zalathnai főbányahivatal, a pétervári papirgyár s a Baiersdorf & Biach fakereskedő czég. Tüzelőfát ermészetesen más fogyasztók is bőven vásárolnak.

A vásár-bizottságok feljegyzései szerint Brassóban a tüzelőfa ára 1892-ben az 1890- és az 1891-iki magaslaton maradt: 2 frt 60 krt fizettek egy köbméter kemény fáért, 1 frt 90 krt egy köbméter puhafáért; csak 1892 márczius havában emelkedett az ár 1 frt 95 krra. Nagy-Szebenben a kemény tüzelőfa drágább volt, mint 1891-ben, t. i. az év első három negyedében 3 frt 25 kr. s az utolsó évnegyedben 3 frt 50 kr; a puhafa 2 frtjával kelt el s csak december havában állott 2 frt 20 kr-on.

Értesüléseink szerint 1892-ben következő nagyobb erdő-, vagy faeladás ment végbe: Brassó városa erdeiből 62.584 frtért, legnagyobbrészt a Schorsch és Boschke,

Comarnic-ban fűrészteleppel bíró, cégnek; Szász-Magyarós község Brassó megyében bükk- és cserfát 8.304 frtért; Kriza község Brassó megyében cserfatörzseket 5.320 frtért; Kis-Sinken, Nagy-Küküllő megyében 11.600 frtért; Apátfalván ugyanott 5.000 frtért; Szent-Ágothán ugyanott 7.329 frtért; Ugrán ugyanott 9.650 frtért egy nagyváradai cégnek; Segesvár városa erdeiből különböző vevőknek 14.000 frt ára cserfatörzs adatott el; Alsó-Piánban Szeben megyében 35 kat. hold aljerdő adatott át cserfakéreg készítésre; Fenyőfalván ugyanott 7.100 frt ára cserfa egy budapesti cégnek; Szász-Ujfaluban ugyanott 6.051 frt. áru cserfatörzs egy bécsi cégnek; Dolmányban ugyanott 4.800 frt ára cserfatörzs egy budapesti cégnek; Holcsmányban ugyanott épületfának való tölgyfa 10.250 frt értékben egy nagy-szebeni cégnek; végül Sellenberken 16.000 frt értékű cserfatörzs egy budapesti cégnek. . . .»

A jelentésnek van még egy része, mely »faipar« czim alatt szintén figyelemreméltó megjegyzésekben adja tudomásul a fa értékesítésére közvetlen befolyást gyakorló iparágak helyzetében mutatkozott változásokat s a fejlődésre kedvezően vagy hátrányosan hatott körülményeket.

Általában véve nem lehet szó nagy mértékű haladásról: az a jelenség tehát, hogy mégis a faarak növekedőben voltak, erdőgazdasági szempontból nem mondható feltétlenül örvendetesnek, mert nem a kereslet megnövekedése okozta azt, hanem inkább a kínálat kénytelen megcsappanása. Ennek az uttóbbi körülménynek okát keresve, másfelől megnyugtató, hogy ezt az okot az ipar lassu fejlődése mellett csak részben képezi a jó minőségű faanyagban mutatkozni kezdett hiányosság, hanem az okot nagyobb mértékben az erdőtörvénynek szigorú végrehajtása adta meg, a minek következménye gyanánt » . . . az eddigi nyersanyag-szállítók« mondja

a jelentés, »t. i. a szomszédos román lakosságú falvakból való fűrész-malmok.... nem szolgáltathatnak többé olcsó árú jó és szép anyagot...«, a mi, az eddigi értékesítési viszonyokat ismerve, annyit tesz, hogy nem vesztegethetik el potom árú értékes erdeik fatermését.

S hogy az erdőtörvénynek ez a szigorú végrehajtása csakugyan szül s még más jót is az erdőgazdaság javára, kitünik a jelentés további szövegéből, onnan, a hol a kamara reá mutatván arra a körülményre, hogy az iparosok a fentebb említett ok miatt Brassóból, Szász-Sebesről s Maros-Vásárhelyről kénytelenek faszükségletüket fedezni, így szól: »Kétségtelen, hogy ilyképpen, a mi a vágást illeti, szebb és jobb anyagot kapnak (t. i. az iparosok), mert az említett hegyi fűrész-malmokon nagyrészt bevagdossák a fát s egyenlőtlen vastagságú árut készítenek.«

Aggasztóbb s természeténél fogva nehezebben elviselhető s megváltoztatható körülmény a többi mellett az hogy a kamara területének eladó piacza a magas románia vámok hatása alatt mindinkább romlik. A kivitel Romániába, hol pedig sok félgyártmány s kész ipartermék fogyott, évről-évre lejjebb száll s azért a kereskedelmi szerződések megkötését a kamara területén igen óhajtották. Ez a kívánság azonban, egyelőre, sajnos, nem teljesül; bár újabb hírek a már kedvezőtlenül eldöntöttnek hirtelt ügyben némi jobb reményre biztató fordulatot jelentettek. Julius hó utolsó napjaiban ugyanis azt irták Bukarestből a »*Bud. Corr.*«-nak, hogy a Romániával folytatott, de aztán őszig elhalasztott kereskedelmi szerződési tárgyalások, ha majd újból megkezdetnek, mégis jóeredményre vezetnek; mert a német kormány nem írja alá Romániával megkötendő s már kész vámszerződést, míg a szerződés Ausztria-Magyarország és Románia közt létre nem jön.

A kamarai jelentés egyenkint is szól az egyes iparágakról; így az asztalos iparról s annak ágairól: az épület, a szerszám- s a butorasztalosságról, mely utóbbinál az érdemes külön megemlítésre, hogy az iparosok egy része a drága s mégsem eléggé alkalmas munkaerő pótlása végett műhelyét fűrész-, gyalu- s egyéb gépekkel kezdi felszerelni; majd az esztergályos- és a kocsiiparról, melyek a románia beviteli vám leszállításától várják helyzetük jobbra fordulását; a gyufaszálka-gyártásról, mely iparágnak az értékesítő piacz távolsága okoz bajt, eltekintve attól, hogy a romániai piacz egy ott felállított gyár versenye miatt elveszett; a fagyapot-termelésről, mely még csak gyermekkorát éli s csak a szomszédos forgalom számára termel; a hordókészítésről, melynél 1892-ben már mutatkozott némi javulás; és a kosárfonásról, mely mint üzleti iparág, a hazai ipar növekedő versenyeivel s másfelől a fegyenczek gyártmányainak térfoglalásával szemben, hanyatlásnak indult.

A gyermekjáték-gyártás jó reményekkel néz a jövő elé, a mi kitűnik a jelentés következő szavaiból: »A nagy-szebeni gyermekjátékárugyár-részvénytársaság jelentéséből kiderül, hogy az árukeletet akadályozó nehézségek lényegükben az 1892-iki üzletévben is változatlanul maradtak, úgyszintén az árak is, noha a nyers anyagok, nevezetesen a fa ára tetemesen emelkedett s a munkabér is 15%-kal hágott. A gyár különböző s egybenzinmotor által hajtott famunkáló gép felállítása következtében jóval megnagyobbodott, s a gyártás is jelentékenyen fokozódott. E részvénytársaság legutóbbi közgyűléséről kiadott jelentésből látjuk, hogy gyártmányai mindinkább nagyobb körben találnak vevőkre s czikkeinek keletét egy Bécsben feállított munkaraktár, valamint a kiviteli üzletnek Romániára való kiterjesztése hathatósan fogja előmozdítani. A vállalat a magas

kormány jóindulatu gyámolításának örvend, mert nemcsak a 10 évi adómentességet, hanem subventiót is élvez, valamint a gyártmányai részére engedélyezett szállítási kedvezmény révén is hathatós támogatásban részesül. Az üzletév eredménye, tekintettel arra a körülményre, hogy a gyárnak megfelelő helyiségbe való késedelmes elhelyezése folytán szükségkép csökkennie kellett a gyártott mennyiségnek, kielégítőnek mondható. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság javaslatát, mely szerint a részvénytőke 10.000 frt-tal emel-tetik, s felhatalmazta az igazgatóságot további 200 darab 20 frtos részvény kiadására.«

A kamarakerület határvámjain keresztül kiszállított fa-
áru mennyisége a legutóbbi két évben a következő volt:

	1892		1891	
Legközönségesebb faáru Romániába	12.318	q.	6.745	q.
» » Bulgáriába	74	»	1.368	»
Fabutor Romániába	677	»	932	»
» Bulgáriába	71	»	—	»
Butor, hajlitott fából, Romániába	923	»	859	»
» » Bulgáriába	54	»	10	»
Finom faáru Romániába	867	»	897	»
» » más országokba	—	»	32	»

(Arató.)

Széna-termelés s lombtakarmány-gyűjtés az erdőben. Az idei tavasznak kedvezőtlen időjárása az ország nagyon sok vidékén alapos aggodalmat szült az iránt, hogy a várható takarmány-termés aligha fogja elegendően fedezni a gazdaságoknak erre való szükségletét; s bár a helyenkint még elég korán jóra változott időjárás a reménynél jobb eredményt hozott létre, nem volt ez általánosan megnyugtató, s nem volt legalább nyilvánvaló. A takarmány-szükség bekövetkezésének megakadályozása érdekében ily előzményekből

folyólag adta ki a földmivelésügyi m. kir. ministerium előbb a takarmánykivittelt tilalmazó rendeletét, melyet ugyan a napilapok egy része nem fogadott helyesléssel, fölöslegesnek vagy korainak tartva a szigorú óvintézkedés igénybe vételét; majd azután az alább szó szerint közölt körrendeletet, mely a mutatkozott takarmány-hiány pótolhatására akként nyújtott módot a gazdáknak, hogy az erdőben a széna-termelésre, s a különben szigorúsággal tilalmazott vagy csak igen szűk mértékre szorított lombtakarmány gyűjtésre, az okszerű erdő gazdálkodás elvei közé még beilleszthető szabadságot engedett. Ez a rendelet az érdeklődők tetszését inkább megnyerte az előbbinél, s helyesen használva, a mit az ellenőrző közegektől remélhetni, kétségtelenül hasznára leendő az állattenyésztéssel foglalkozó mezőgazdaságnak, az erdőkezelés szembeötlő hátránya nélkül.

Az említett körrendelet következőképen szól:

»42218. szám 1/4. Valamennyi királyi erdőfelügyelőségnek. Az ez évi 37713. számú körrendelettemmel bekívánt előterjesztések szerint habár talán kielégítő sarjuterzésre van is kilátás, mindazonáltal az állattenyésztés veszélyeztetett érdekei az időközben változott viszonyok mellett sem tekinthetők biztosítottaknak s az általános közgazdasági érdekek mulhatlanul megkövetelik azt, hogy a takarmányhiány a megengedhetőség határáig az erdők termékeiből is pótoltsassék, s miután továbbá ebben az ügyben teendő intézkedések megtételénél nemcsak az erdőbirtokosok érdekei veendőek figyelembe, hanem lehetővé teendő az, hogy az erdőbirtokosok a saját szükségletüket meghaladó takarmánykészleteket más olyan birtokosoknak adhassák el, kik a hiányt más uton pótolni nem képesek, idézett körrendeletem kapcsán értesitem a királyi erdőfelügyelőséget, miszerint megengedem, hogy mindenütt, ott, hol ezáltal az erdők fen-

tartása s okszerű kezelése veszélyeztetve nincsen, az erdőbirtokosok a következő rendkívüli használatok gyakorlására felhatalmaztassanak:

1. Mindazon erdei tisztások, melyek ez ideig beerdősítve nem lettek, vagy a melyek a folyó év tartama alatt beerdősítendők, a folyó évre előirt erdősítések sorából kikebelezendők s a birtokosok felhatalmazandók, hogy ezeket a tisztásokat ebben az évben használhassák s az erdősítési munkálatok teljesítését a jövő 1894. évre halaszthassák el.

2. A beerdősített vágások idei fütermésének takarmányul való felhasználása a birtokosoknak olyan kikötéssel engedélyezhető, hogy a fűszedés csak sarlóval s akként gyakorolható, hogy a csemeték meg ne sértsenek.

3. Ott, a hol a lomb-takarmány gyűjtése ez ideig is szokásban volt s hol a birtokosok elegendő biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a takarmány gyűjtésére adott engedélyvel visszaélni nem fognak, — a birtokosok felhatalmazandók arra, hogy az előzetesen meghatározandó helyeken és mennyiségben lomb-takarmányt termeljenek.

A lomb-takarmány termelése azonban csak igen jó vagy teljes zárlattal bíró olyan helyeken és olyan mennyiségben engedhető meg, hol a takarmány előállítása által megritkított erdőnek a legközelebbi két éven belül való záródása bizton remélhető.

Kivételt képezhetnek egyedül olyan helyek, hol az értékesebb fanemek közé kevésbé értékes s lombtakarmány előállítására alkalmas fák vegyültek (mint például a fenyvesek között előforduló kecskefűz), melyeknek levágása s a lombnak takarmányi czélokra való felhasználása egészben megengedhető.

4. A folyó évben előtilalom alá kerülő vágásokban a legeltetés tartama alatt megengedhető s illetve a birtokosok

a folyó évben előtilalom alá kerülő területeknek korlátolt legeltetésére felhatalmazhatók a végett, hogy a legeltetésnek megfelelő takarmányt más czélokra fordithassák.

5. Hasonlóképen megengedhető, hogy az utótilalom alatt álló azon területek, melyek a marha szája alól már kinőttek, s illetve, melyeken a marha már nem okozhat olyan károkat, hogy ezek miatt az erdő záródásának elmaradásától tartani lehetne, — a legeltetési tilalom alól feloldassanak, s azokon az előzetesen meghatározandó korláton belül legeltetési használatok gyakoroltassanak.

Mínt hogy pedig általános közgazdasági szempontokból mulhatlanul szükséges, hogy a fentebbi kedvezmények mielőbb életbe lépjenek s a birtokosoknak alkalom adassék arra, hogy a kedvezményeket igénybe vehessék; utasítom a királyi erdőfelügyelőséget, hogy haladék nélkül intézkedjék az iránt, hogy az erdészeti bizottságok rendkívüli üléseket tartsanak s ezen üléseken a kedvezményeknek, mely helyeken és mértékben való gyakorlása megállapíttassék.

Rendelem továbbá, hogy addig is, míg a bizottsági ülések meg fognak tartatni, indokolt szakvéleményt készítessen azon kedvezményekről, melyek a kerületéhez tartozó erdők birtokosainak, vidékek szerint megadandók lennének, s állapítsa meg egyidejűleg azon feltételeket is, melyek mellett a javaslatba hozandó kedvezmények a birtokosok részéről gyakorolhatók lesznek.

E szakvélemény a bizottság ülésén a királyi erdőfelügyelőség részéről eladandó, s javaslatba hozandó, hogy a birtokosok a kedvezmények gyakorlására olyan kikötéssel felhatalmaztassanak, hogy a kedvezmények élvezetéhez kötött feltételeket erdőrendészeti áthágás büntetésének terhe alatt megtartani kötelesek.

A királyi erdőfelügyelőség javaslatára hozandó bizott-

sági határozat ide felterjesztendő, s az ezen rendeletem alapján tett intézkedésekről és azok eredményéről augusztus végéig ide előterjesztés teendő.

Kelt, Budapesten stb. —

Az itt közölt körrendelet, mely a napilapok egy részének hasábjain is megjelent a nyilvánosság előtt, magától érthetőleg csak a folyó évre terjed ki hatályával, s segítségével nyújtani csak az épen felmerült rendkívüli szükségben volt hivatva. Hanem ez a rendkívüli szükség, meg a tőle való megmenekülésnek igénybe vett eszközei ismét jó alkalmat szolgáltathatnak közgazdasági viszonyaink tanulmányozóinak arra, hogy a földmivelés terén lassu javulást mutató, s még mindig nagyon helytelenül beosztott gazdálkodási rendszer hiányaira s okszerűtlenségére hathatós szavakkal hívják fel a gyökeres átalakítás eszközeinek birtokosait, s még inkább a közvetlenül érdekelt földtulajdonosokat.

Mert míg a szántóföldek használatánál, s még a rétművelésnél is tudunk gondot fordítani a művelésre, eszközeink tökéletesbitésével, mindig belterjesebb művelési módok alkalmazásba vételével s a termelés alá vont földből kiszivattott termőerőnek újabb s újabb műtrágya-anyagokban való visszapótlásával, az ekként, mondhatni, agyonművelt területeken, nem hiába hozott áldozatok mellett, de ugyanakkor sajnálás nélkül meghozott áldozatok árán, jó eredményt birunk felmutatni: addig a szomszédos földeknek beárnyékolatlanul kiaszott, vagy a hosszas, ápolástalan használat folyamán erejében meggyengült talaján szálanként szedi össze sovány élelmét a legelőnek nevezett kopasz dombhátakon a marha, melynek számára takarmány nálunk, a jobb talaju legelőknek széltében-hosszában felszántása óta sem akar teremni — elég.

Nem úgy van pedig még ma sem, hogy nincs elegendő legelőnk, hanem a mink van, nem miveljük jó módjával; ne úgy mondjuk, hogy nem terem elég takarmányunk, hanem, hogy nem termelünk annyit, mint a mennyit a marha-járásból kiszakított és felszántott jó legelők mennyiségéhez, s folyton szaporodó marhaállományunkhoz képest termelnünk kellene; s meggondolhatnók azt is, hogy állattenyésztésünk érdekei, s ezzel mezőgazdálkodásunk egyik hatalmas tényezőjének biztonsága is, akkor lesznek minden bekövetkezhető elemi károk ellen legmegnyugtatóbb védelemmel ellátva, ha a művelés belterjességét az illető művelési ágak céljától megszabott mértékig, s azok közt a megadott viszonyokhoz képest legjobb arányban, termőföldünk minden részére egyaránt kiterjesztjük.

Ameddig azonban földbirtokosaink többet nem gondolnak a legelőkkel; több áldozatot nem hoznak azok jobb karba hozására; amíg erélyesebben hozzá nem látnak a kopár vagy alig füves területek termőtalajának megjavításához, a több és több termőterületet elrabló vizmosások megkötéséhez, melyek számos holdakat hozzáférhetlenné tesznek a legeltetés előtt az aránylag jó talaju legelőkből is; ameddig érdeme szerint elegendően figyelembe nem vesszük a szántóföldeknek a legelőterületek rovására történt megsokosodását: addig a művelés belterjességének általános összhangzására, a gazdasági eredményeknek ezen legkivánatosabb tényezőjére, a művelési ágak közt okszerűen megállapítandó helyes megosztási arány bekövetkezésére számítani jó reménnyel nem lehet. (Arató.)

Csertölgy, kocsántalan tölgy ággal. A természet különös játékával találkoztam a mult napok egyikén a kezelésem alatt lévő gróf Degenfeld Sándor hadadi uradalmának hadad-

nádasdi kiserdején. Tölgyfák kiszemelésével lévén elfoglalva, egyik erdőőr figyelmeztetett, hogy egy körülbelül 60 centiméter vastag cserfa három ága közül az egyik tölgyfa ág. Tüzetesen megvizsgáltam a ritka fát és csakugyan azt találtam, hogy a csertölgy mintegy 9 méter magasságban 3 ágra oszlik, melyek egyike a kocsántalan tölgy ág. Ez az ág, noha sokkal vékonyabb, mint a másik kettő, de azért ép oly élénk zöld színű levelekkel van megrakva, mint a másik ágak (cserfa ágak), illetve mint a mellette álló kocsántalan tölgyfák, tehát nem sinlődik.

Botanikusainknak bizonyára igen érdekes tanulmány tárgya lenne a fa, kiderítendő, hogy mily módon keletkezett eme ritka jelenség.

Az irodalomban eddig nem találtam hasonló főljegyzve, de gróf Esterházy Miklós Mórícz császári erdején (Komárom vármegye) áll egy fa, melynek két ága közül az egyik cser, a másik kocsános tölgy, ez azonban a monda szerint ojtás (?) utján jött létre.

A fáról, érdeklődő botanikusaink részére szívesen szolgálok leveles galyakkal,*) esetleg szívesen látom bármelyikét, hogy a fát a helyszínén megtekintse. (Közli: *Kleiszl Gyula*, urad. erdőmester, Hadad, Szilágy vármegye.)

A »Hazánk« programja. A napi lapok közléseiből bizonyára sokan tudomást vettek a t. olvasónk közül arról az új irodalmi vállalatról, mely az országos gazdasági, erdészeti és mérnök egyesületek több tagjának kezdeményezésére 300,000 forint alaptőkével alakult.

Az új vállalat főcélja egy nagy politikai napilap létesítése, mely a földbirtok, a vidéki népesség és a technikai

*) Az erdő-akadémia és az orsz. erd. egyesület gyűjteményébe mindenestre kívánatos volna egy-egy galyat mindkét fajtából elhelyezni. Szerk.

körök érdekeit hivatott védeni és elősegíteni. Az új lap, mely 1894-ik évi január hó 1-én indul meg, kiadta a közlés végett hozzánk is megküldötte programját. Az új politikai program, melynek háttérében hatalmas érdekkörök állanak a melyet, jó reményekkel lévén a vállalat iránt, szívesen veszünk fel szaklapunk keretébe, a következő:

»A ma már nagygyá fejlett, de a politikai harcokban elmerült magyar napi sajtóban organumot teremtünk, mely a földbirtoknak, a vidéki gazda és kisiparos népességnek és a magyar intelligens középosztálynak, a szakkörök, a műszaki kar és az erdészetnek képviselje elhanyagolt érdekeit.

Politikai meggyőződésünk az 1867-iki alapokhoz köt, és azok alapján és fejlesztésével kívánunk magyar nemzeti kulturállamot teremteni.

Sürgetjük a közigazgatás helyes reformját.

Hívei vagyunk az állami közigazgatásnak, oly feltételekkel, melyek a legszélesebb alapokon biztosítják a helyi autonomiát.

Kívánjuk a közigazgatási bíróságot, az állami tisztviselők pragmatikáját.

Addig is, a míg az európai helyzet az általános lefegyverzés reményével kecsegtetne, a minek előkészítő munkájában kívánjuk, hogy hazánk tevékeny részt vegyen, sürgetjük a magyar honvédség fejlesztését, a közös hadseregben pedig a magyar elem erősölését, egyenjogusítását.

Egyházpolitikai kérdésekben kívánjuk a teljes lelkiismereti szabadságot, a vallásfelekezeti béke fentartását, a szükséges reformokat, de utóbbiakat csak oly sorrendben és fokozatban, hogy az érdekekben hozott áldozatok sem kulturális, sem gazdasági fejlődésünket meg ne zavarják és ne nehezítsék.

Kivánjuk a választások tisztaságát, ezek érdekében a a választási törvény revízióját s a választásra jogosultak politikai nevelését.

A nemzetiségi kérdésekben kivánjuk a magyar állam-
eszme teljes érvényre juttatását, de a más nemzetiségbeliek
beolvasásának legfőbb eszközéül a társadalmi kapcsolat
szorosabbá tételét és gazdasági érdekeik istápolását ismerjük.

Kivánunk magyar nemzeti politikát, nemcsak közjogi
tekintetben, de olyat, mely a politikai szabadság mellett a
nemzet millióinak anyagi függetlenségét is biztosítja.

Ezért első sorban küzdünk helyes gazdasági politikáért.

Kivánunk gazdasági politikát, mely a nemzet összes
lakosságának, első sorban pedig a kis embereknek anyagi
boldogulását tüzi ki célul.

Kivánjuk a becsületes munka, az egyén érvényre
jutását és szorgalmának jutalmát.

Törekedni fogunk a jogosulatlan kartellek és ringek s
egyed-érdekcsoportok gazdasági monopoliának megszü-
ntetésére.

Támogatunk minden szövetségi, a társadalom ön-
erejéből, a kis erők összesítése által létrejött vállalatot.

Kivánjuk a munkásügy rendezését s a munkásosztály
jogosult érdekeinek kielégítését, ezzel együtt a gazdasági és
házi cselédek ügyének megfelelőbb rendezését.

Sürgetünk hathatós szociális intézkedéseket a kiván-
dorlás megszüntetésére; s a munkás-közvetítés, telepítés
szervezését.

Kivánjuk a honosítási törvény reformját, a bevándorlási
ügy szabályozását.

Követeljük az összes állampolgárok aránylagos és igaz-
ságos megadóztatását, s ebből kifolyólag olyan adórefor-
mokat, melyek a nagy mozgó tőkét is kényszerítik arányosan

hozzájárulni az állam terheihez; az adónyilvántartás, behajtás egyszerűvé és méltányossá tételét.

Komolyan kívánunk foglalkozni azzal, hogy a progressív adó behozatala mily mértékben befolyásolná állami pénzügyeinket, gazdasági és társadalmi fejlődésünket.

Sürgetjük a takarékögy, ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági és ipari hitel szervezését.

Kivánjuk a biztosítási ügy reformját, ide értve az élet-, a tűz-, a jég- és az állatbiztosítást.

A szervezést a kölcsönösség elvén társadalmilag óhajtjuk.

Kivánunk olyan kereskedelmi, ipar és közlekedési politikát, a mely első sorban a hazai termelést és fogyasztást védelmezi és emeli.

- Mellőzni kívánjuk a felesleges közvetítést.

Óhajtunk oly törvényhozásilag életrehozott és megerősített társadalmi szervezeteket, melyek a fogyasztót a termelővel közvetlen összeköttetésbe hozzák.

Követeljük a börzének az általános gazdasági érdekeknek megfelelő ellenőrzését, újjászervezését és megadóztatását.

Kivánjuk a kis ipar nagyobb mérvű támogatását s az ipartörvények ily értelmű módosítását.

A magyar nemzet alapjait az őstermelésben tudjuk, állami függetlenségünk egyik legfőbb biztosítékát a magyar földbirtokos osztály és földmivelő népben ismerjük.

Ezért kívánunk helyes földmivelési politikát, a nagy-, közép- és kisbirtok helyes megosztására irányuló intézkedéseket, a földbirtok művelési eszközeinek lefoglalhatlanságát, terheinek könnyítését.

A kötött birtokok helyes kezelését.

Kivánunk megfelelő agrár törvényhozást, a mezőgazdaságról szóló törvény megalkotását, a birtokviszonyok, a telekkönyv és tagosítási ügyek gyors és végleges rendezését.

Követeljük a gazdatiszti ügy szabályozását.

Törekedni fogunk a munkaadó és munkása közötti viszony s a bérleti ügyek rendezésére.

Sürgetünk helyes közoktatásügyi politikát.

Kivánjuk a népiskola, kiseddóvó-ügy, a lelencz-ügy általános rendezését, a gazdasági és ipari szakoktatás általánosítását.

Sürgetünk oly közegészségügyi intézkedéseket, melyek a maiaknál hathatósabb eszközökkel látnak a nemzet milliói testi és szellemi épségének, a nemzeti munkaerőnek fenntartásához és fejlesztéséhez.

Igyekezni fogunk a szépirodalom, a művészetek fejlesztésére s azoknál úgy a nemzeti irány, mint a finom izlés érvényre juttatására.

Nagy súlyt helyezünk a szakértelem megadására hivatott intézetekre.

Óhajtjuk a magyar tudományosság, különösen a reál- és technikai tudományok nagyobb fejlesztését és érvényre jutását.

Törekedni fogunk a nemzet összes lakosságában a szép és nemes iránti szeretet, a törvénytisztelet és kötelességtudás, az igazi vallásosság, a közerkölcös, a politikai tisztességtudás, a nemzeti mult iránti kegyelet fejlesztésére.

Mindenben pedig az igazságot keressük, és annak állunk bármily érdekekkel szemben védelmére.

Ezért nem csatlakozunk sem a kormány, sem az ellenzéki pártok egyikéhez sem: fentartva meggyőződésünk független nyilvánítását mindenekkel szemben.

Üldözni fogjuk a léha kapaszkodást, az üres, dilettáns, nagyhangu szerepléseket s a protekció szülötteit.

Ez a »Hazánk« politikai, gazdasági és társadalmi programja, melynek megvalósítására bátran hívjuk fel minden igaz magyar hazafi rokonszenvét és támogatását.»

Változások az erdészeti szolgálat körében. A földmivelésügyi m. kir. minister a következő erdőtiszteket nevezte ki.

I. Az állami erdőfelügyeleti személyzet létszámában.

Első osztályu alerdőfelügyelővé: Dömötör Tihámér II. oszt. alerdőfelügyelőt a szombathelyi erdőfelügyelőséghez, Krajcsovits Béla II. oszt. alerdőfelügyelőt a budapesti erdőfelügyelőséghez.

Harmadosztályu alerdőfelügyelővé a következő m. kir. erdészeket: Biró Jánost a maros-vásárhelyi kir. erdőfelügyelőséghez, Neogrády Kálmánt a pozsonyi kir. erdőfelügyelőséghez, Pachmajer Ottót, Lorentz Jenőt a máramaros-szigeti kir. erdőfelügyelőséghez.

II. A kincstári és községi erdőket kezelő személyzet létszámában.

Erdőmesterré: Lang Richard ellenőrködő főerdészt a vinkovcei főerdőhivatalhoz.

Főerdészekké a következő I. oszt. erdészeket: Trnovszky Márkot a besztercebányai erdőigazgatóságához, Rónay Antalt a nagy-bereznai m. kir. erdőgondnoksághoz, Somogy Lajost a nyustyai m. kir. erdőgondnoksághoz, Ujfalussy Mihályt a sepsi-szt.-györgyi m. kir. erdőhivatalhoz, Ratkovszky Károlyt a csegregi m. kir. erdőgondnoksághoz, Emericz Győzöt a lipó-ujvári m. kir. főerdőhivatalhoz, Nagy Györgyöt a sepsi-szt.-györgyi m. kir. erdőhivatalhoz, Nemes Károlyt a kolozsvári erdőigazgatóságához, Temesvári Bélát a szászsebesi

erdőrendezőséghez, Molcsányi Ernőt a lugosi erdőigazgatóságához, Várnai Ödönt a gödöllői erdőhivatalhoz, Bodó Károlyt a besztercei m. kir. erdőigazgatóságához, Horváthy Ferenczet a nagy-becskerei m. kir. erdőgondnokságához, Roszinszky Jánost az aranyos-maróthi m. kir. erdőgondnokságához, Szigethy Rezsőt a zalaegerszegi m. kir. erdőhivatalhoz és Mihalčič Miklóst a vinkovcei kir. főerdőhivatalhoz.

Erdészekké: Förster Gyula vármegyei erdészt a szepes-szombati m. kir. erdőgondnokságához, Német Pál vármegyei erdészt a gölnicz bányai m. kir. erdőgondnokságához, Riesz László vármegyei erdészt a podolini m. kir. erdőgondnokságához, Szalay József vármegyei erdészt a miskolci m. kir. erdőgondnokságához, továbbá a következő m. kir. erdészjelölteket: Raner Sándort a lipótvárosi m. kir. főerdőhivatalhoz, Cserny Győzöt a zalaegerszegi m. kir. erdőhivatalhoz, Bécsy Dezsőt az orsovai m. kir. erdőhivatalhoz, Szalagyi Emilt a bustyaházai m. kir. erdőhivatalhoz, Halász Józsefet a zalaegerszegi m. kir. erdőhivatalhoz, Földes Tamást a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz, Regenhart Pált a lugosi m. kir. erdőigazgatóságához, Rétyi Zsigmondot a besztercei m. kir. erdőigazgatóságához, Kugler Istvánt a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz, Bayer Ágostont a lugosi m. kir. erdőigazgatóságához, Stark Józsefet az erdészeti akadémiához, Sável Sándort, a lugosi m. kir. erdőigazgatóságához, Koller Jánost az erdészeti akadémiához, Trauer Gyulát a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságához, Lohr Antalt az apatini m. kir. erdőhivatalhoz, Firtos Dénest a losonci m. kir. erdőgondnokságához, Bárdos Józsefet a turdosini m. kir. erdőgondnokságához, Veress Lászlót a székely-udvarhelyi m. kir. erdőhivatalhoz, Szántó Mihályt a homonnai m. kir. erdőgond-

noksághoz, Csoppey Kornélt a szinnai m. kir. erdőgondnoksághoz, Majthényi Gyulát a besztercei m. kir. erdőigazgatósághoz, Hantos Ernőt a zágrábi kir. erdőigazgatósághoz, Tvrdony Emilt a zágrábi kir. erdőigazgató-sághoz.

Erdészjelöltekké a következő I. oszt. erdőgya-kornokokat: Molnár Imrét a lipító-ujvári m. kir. erdőőri szakiskolához, Husek Ferenczet az ungvári m. kir. főerdő-hivatalhoz, Héjas Kálmánt a székely-udvarhelyi m. kir. erdőhivatalhoz, Kallivoda Andort az aranyos-maróthi m. kir. erdőgondnoksághoz, Bodor Gábort a varranói m. kir. erdőgondnoksághoz, Polgárdi Bélát az eperjesi m. kir. erdőgondnoksághoz, Pausinger Károlyt a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz, Szentpály Kálmánt a máramaros-szigeti m. kir. erdőigazgatósághoz, Kis Ernőt a nagybányai m. kir. főerdőhivatalhoz, Terényi Sándort a lippai m. kir. főerdőhivatalhoz, Szádeczky Miklóst a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz, Petrás Jakabot a besztercei m. kir. erdőigazgatósághoz, Daempff Istvánt a boros-sebesi m. kir. erdőgondnoksághoz, Winkler Miklóst a lipító-ujvári m. kir. főerdőhivatalhoz, Udvardy Ágostont a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalhoz, Végh Gyulát a tordai m. kir. erdő-gondnoksághoz, Gothárd Józsefet a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz, Szabó Ferenczet a lipító-ujvári m. kir. főerdőhivatalhoz, Mezey Rezsőt a márm.-szigeti m. kir. erdőigazgatósághoz, Ittu Mihályt a lugosi m. kir. erdőigaz-gatósághoz, Wittich Lajost az ungvári m. kir. főerdőhi-vatalhoz, Hammersberg Gézát a bustyaházai m. kir. erdőhivatalhoz, Czimra Józsefet a bustyaházai m. kir. erdőhivatalhoz, Csegezi Pált a kolozsvári m. kir. erdő-igazgatósághoz, Draskovics Józsefet a besztercebányai m. kir. erdőigazgatósághoz, Simatovic Jánost az otočaci

kir. erdőhivatalhoz, K u n d r á t Emilt a zágrábi kir. erdőigazgatóságához, L e h o c z k y Györgyöt a vinkovcei kir. főerdőhivatalhoz, M á r t o n Györgyöt a otočaci kir. erdőhivatalhoz, R e s c h n e r Rezsőt a zágrábi kir. erdőigazgatóságához, M o r v a i Gyulát a zágrábi kir. erdőigazgatóságához és M a r i á n y i Sándort a zágrábi kir. erdőigazgatóságához.

II. osztályu erdőgyakornokokká a következő műszaki dijnokokat és végzett erdőakadémiai hallgatókat: S z e p e s i Gusztávot az orsovai m. kir. erdőhivatalhoz, T u z s o n Jánost a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalhoz, K r a u s e Károlyt a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz, B a r c s y Richárdot a bustyaházai m. kir. erdőhivatalhoz, M e t t e r t Mihályt a nagybányai m. kir. főerdőhivatalhoz, B r a n n i c h Gyulát a trencsényi m. kir. erdőgondnokságához, R á d u l y Jánost a székely-udvarhelyi m. kir. erdőhivatalhoz, S e h J e n ő t a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz, O n d r u s Gyulát a márm.-szigeti m. kir. erdőigazgatóságához, B i t t e r a Gézát az ungvári m. k. főerdőhivatalhoz, K i s s E r n ő t a gödöllői m. kir. erdőhivatalhoz, K m e t ó n y i Emilt az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz, D ö m s ö d y Zoltánt a lugosi m. kir. erdőigazgatóságához, Z w i e r i n a Adolfot soóvári m. kir. erdőhivatalhoz, B a l o g h E r n ő t az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz, F r i e d l J e n ő t a bustyaházai m. kir. erdőhivatalhoz, L ő f i J e n ő t a lippai m. kir. főerdőhivatalhoz, Z a n k ó Emilt a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz, R u m a n n Gottfriedot a nagybányai m. kir. főerdőhivatalhoz, T o m p a Kálmánt a székely-udvarhelyi m. kir. erdőhivatalhoz, S c h ö n h e r r Sándort a besztercei m. kir. erdőigazgatóságához, B o d ó n y i Miklóst a fehértemplomi m. kir. erdőgondnokságához, T a r r Józset a szepes-szombati m. kir. erdőgondnokságához, S c h m i d t Zsigmondot a besztercei m. kir. erdőigazgatóságához, i f j. M j a z o v s z k y Károlyt a tordai m

kir. erdőgondnoksághoz, Ludmann Miksát a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz, Egyed Miklóst a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz, Koralevszky Gézát a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalhoz Balogh Vilmost a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz, Kolbenheyer Józsefet a márm.-szigeti m. kir. erdőigazgatósághoz, Ranku Miladint a besztercebányai m. kir. erdőigazgatósághoz és Nyitra y Ottót a zágrági kir. erdőigazgatósághoz.

Magyarosodunk. Szladek Ernő (Pilis-Maróthon), az Orsz. Erd. Egyesület rendes tagja, vezetéknevét »Szalai«-ra változtatta. Éljen!